

Семенкова Наталія Ігорівна,
студентка третього курсу
юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:

Андрієвська Людмила Олексіївна,
викладач кафедри цивільно-правових
дисциплін Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРАВОВІДНОСИНИ, ЩО ВИНИКАЮТЬ З УКЛАДАННЯМ ПРАВОЧИНУ, ЯКИЙ СУПЕРЕЧИТЬ ЧИННОМУ ЗАКОНОДАВСТВУ

Як відомо, правовідносини виникають з настання певного юридичного факту, тобто конкретної життєвої обставини, з наявністю та/або відсутністю якої норми права пов'язують виникнення, зміну або припинення правових відносин. Нерідко для виникнення передбачених правовою нормою юридичних наслідків необхідний не один юридичний факт, а їх сукупність (фактичний склад). Фактичний (юридичний) склад – це система юридичних фактів і юридично значущих умов, необхідних для настання правових наслідків, які передбачені гіпотезою норми права[1].

Виникнення, зміна, припинення цивільних правовідносин також пов'язана із юридичним актом. Тобто, даючи авторське визнання це акт, який укладається особою, на основі її вільного волевиявлення, правомірної поведінки, та норм чинного законодавства. Один з найголовніших критеріїв для чинності такого акта, є його відповідність чинному законодавству – правомірність, в широкому значенні, та відповідність моральним нормам суспільства (в вузькому значенні).

Згідно ч.1 ст.203 ЦК України зміст правочину не може суперечити цьому Кодексу, іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам. Очевидно, якщо ми кажемо про цивільне законодавство, дана норма поширюється і на юридичні факти, вчинки, які слугують підставою виникнення правовідносин. Однак, як бачимо з практики, існує багато випадків, коли той чи інший юридичний акт (факт, вчинок), має лише певні ознаки виникнення правовідносин, але насправді слугує лише іншим джерелом.

Можна зазначити, що з урахуванням вищевказаного робиться висновок, про те, що в цивільному праві існують певні неправомірні юридичні акти (факти, вчинки), які породжують виникнення правовідносин, що суперечать нормам чинного законодавства, та моральним засадам суспільства. Таким чином, виникає необхідність розмежування правовідносин, які виникають без належних законодавчих підстав, від правомірних.

Н.Л. Люверна згадував про існування безлічі труднощів і контроверз, пов'язаних не тільки з вивченням правочину(юридичної угоди), але навіть зі звичайним його поняттям. Під правочином він розумів таке волевиявлення особи або таке її діяння, яким в межах її цивільної дієздатності досягається зміна правовідносин, на яке волевиявлення спрямоване[2].

Особливі правові наслідки законодавець визначив «антисоціальні», «антигромадські» правочини, вчинені з метою, завідомо протилежною інтересам соціалістичної держави і суспільства. При наявності умислу в обох сторін – в разі виконання угоди обома сторонами – все одержане сторонами за угодою стягувалося в дохід держави, а в разі виконання угоди однією стороною з іншої сторони стягувалося все, що було нею одержано, а також те, що мала

передати їй інша сторона. При наявності умислу тільки в однієї сторони все одержане нею за угодою мало бути повернуто іншій стороні, а одержане останньою або належне їй на відшкодування виконаного – стягувалося в дохід держави. Враховуючи характер цих наслідків, вони одержали назву цивільно-правової конфіскації, а в учбовій літературі також іменувалися «недопущенням реституції»[3].

На нашу думку, а також виходячи із судової практики слід враховувати волевиявлення обох сторін, та їх кінцеву мету. Якщо одна сторона погоджується на укладання правомірного правочину, і попередньо не знає наміру другої сторони, то вона звільняється від відповідальності. Якщо дві особи разом мали намір на укладання правочину, можна сказати, що навіть укладеного, але не правомірного, то за такий правочин повинна наставати як цивільно – правова відповідальність так і адміністративно – правова.

Отже, роблячи висновок, зазначимо, що правочини в Україні, і будь-якій іншій правовій державі, укладаються майже повсюди. Лійсно, приліплити увагу, та попередити наміри осіб які їх укладають неможливо, однак законодавець повинен здійснювати попереджувальну функцію хоча б з боку тих вольових правочинів, які укладаються письмовою формою із обов'язком засвідчення нотаріуса. Що стосується усних, то тут тільки якщо справа дійде до суду.

Бібліографічні посилання:

1. Вікіпедія. Вільна енциклопедія // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BA%D0%B0
2. Ясечко С.В. Генеза поняття "правочин" в цивільному праві / С. В. Ясечко // Університетські наукові записки. - 2014. - № 4. - С. 80-87. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Unzap_2014_4_12
3. Кузнецова Н.С. Правові наслідки порушення вимоги про відповідність змісту правочину ЦК України та іншим актам цивільного законодавства, а також інтересам держави і суспільства, його моральним засадам / Н. С. Кузнецова // Бюлетень Міністерства юстиції України. - 2012. - № 6. - С. 51-56. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2012_6_9

Терещенко Олена Григорівна,

студентка факультету заочного навчання цивільних осіб Навчально-наукового інституту післядипломної освіти та заочного навчання Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Чербаєва Ольга Володимирівна,

старший викладач кафедри цивільно-правових дисциплін
Державного університету внутрішніх справ

ЩОДО МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ У ТРУДОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Праця, професійна діяльність представляють найважливіші складові життя, які розкривають перед людиною колосальні можливості отримання доходів та реалізації власного потенціалу. Становлення правової держави в